

Splošne vesti

Odsek učiteljic

Tovarišicam!

Niso nas opomnili tovariši, temveč iz naše srede se je vzdržila kritika, da se žensko članstvo premalo zanimalo za stanovska vprašanja, za delovanje in prizadevanje našega druženja. Zato se je po sklepu banovinske skupščine osnoval pri sekciji odsek učiteljic in namenom, da razgiba tovarišice in jim vzbudi smisel za organizacijo. Imamo že odbor, ki je izdelal osnutek programa in oddalili smo že prvo okrožnico na sreska učiteljska društva, da zavzamejo do programa svoje stališče.

Pozivamo tovarišice, da se za našo podočno zanimajo, da izreceno svoje mnenje in težnje. Na zborovanju vsakega sreskega društva naj se izbere poverjenica, ki bo znala tolmačiti želje in potrebe svojih tovarišic.

Ko bodo sreska društva zbrala in nam vposlala potreben material, bo izdelal odbor odseka učiteljic podrobni načrt za delo, ki ga bo predložil upravnemu odboru sekcijske v končno odobritev. Zelimo, da bi bilo čim več tovarišic, ki bi zavedno, zavestno in stvarno sodelovali v dobrobit našega stanu in pri uspehu naše stanovske organizacije.

Odbor odseka učiteljic tvorijo: Pianeck Zora, predsednica; Likar Jela, podpredsednica; Kamenšek Ida, tajnica; članice: Menashe Helena, Lukic Kristina, Završan Franja, Celnar Ana, Gradišar Ana.

Pojasnilo na ponatis notice o mojem nagrobnem govoru. Pisal sem že, da so bile moje besede trdne, toda ne morem za to, če

so bila dejansa še trša. Kot predsednik Učiteljskega društva sem bil primoran, pokojnega Zirkelbacha ponovno zagovarjati, ker se radi bolezni ni mogel politično in prosvetno udejstvovati. Najhujši udarec pa bi pokojni doživel, če bi se somišljnikom posrečila nakana, da bi ga zamenjali z drugo učeno osebo. Hvala Bogu, da so nekateri tovariši res še toliko tovariški, da ne sedajo ob živem telesu na mesta, ki so jih predniki ugledili s svojim delom in trpljenjem. Če bi se pa objavili akti glede premetstive, morda ne bi bilo treba spogledovanja. — Josip Lapajne.

Iz Slovenske šolske matice. Priglaševanje članstva gre prav počasi izpod rok. Če pojde tako, potem ne spravimo do 15. februarja pod matično okrilje niti 2000 članov, kar je po naših računih minimum, če hočemo, da pri tiskanju treh novih knjig ne zabredemo v dolgove. Kaj šele četrta knjiga, za katero smo prvotno naznani, da je za štiri knjige potrebnih vsaj 2500 članov! Gg. poverjenike naših okrajev: Brežice, Črnomelj, Gornji grad, Kozje, Krško, Ljubljana-zah. del, Metlika, Slov. Bištrica, Slovenj Gradec, Škofja Loka, Smarje pri Jelšah, Soštanj in Žežemberk — nujno prosim, da nam do 15. t. m. dostavijo svoje članske sezname. Prosim, da se tega termina točno drže in tako matičnemu odboru omogočijo, da bodo knjige za 1. 1936. že okoli Velike noči v rokah posameznih članov. — Pavel Plesničar, t. č. blagajnik SSM.

Tovariši! Ali se bomo kje sestali? U mesecu juliju tekuce godine (1937) navršice se tridesetgodisnjica naše mature (1907). — Moramo se negdje sastati. — Sa kolegialnim — tovariškim — pozdravom Ante Čiković, učitelj, Kastav.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I »Kmetski list« od 27. I. razpisuje nagrado 100 din za najboljši odgovor na vprašanje, kdo je napisal oz. izreklo sledeteče izreke o učiteljstvu in kje so natisnjeni:

1. »Tako bom preromal s culo in palico to lepo domovino...«

2. »Zasadil je lopato (učitelj Vilko) v brazdo vaške kulture, ne zavedajoč se, da učitelj ni lastnik zemljišča, ki ga obdeluje, niti najemnik ni. Ostat bi moral dinar, ki se mu delo odkazuje.«

3. »Uradništvo, ki ni z ljudstvom, je proti ljudstvu, je protidržavno. Poprej je bilo uradništvo učitelj ljudstva. Tak je še vedno tudi del učiteljstva. Zato ima ljudstvo pravico zahtevati, da se tako učiteljstvo odstrani.«

Odgovore poslati do 15. II. uredništvu »Kmetkega lista«. V primeru, da bo več pravilnih rešitev, odloči nagrada žreb.

Cenjenemu učiteljstvu
se priporoča nova galerijska
in modna trgovina

CUZNAR STANE
LJUBLJANA
Frančiškanska ulica 4

Oglejte si naše izložbe!

— I Debata v finančnem odboru. Minister prosvete je izjavil: Proračun prosvetnega ministra za leto 1937-38, kaže izdatke v znesku 1.054.256.498 din, skor 10 % od skupnih državnih izdatkov. Proti lanskemu je povečan za 205 %. Na ljudskošolsko in narodno prosveto odpade 537.169.671 ali 617 %, za srednje šolstvo 18 %, za vsečišča 10.3 %. Za 22.079 razvrščenih in 607 učiteljskih pravnikov je določen kredit v znesku 505 milijonov 178.854 din, t. j. 12.775.469 din več kot prej. — Poslane Prekoršek je hudo obsojal premetstive učiteljstva v Sloveniji in je izjavil, da bo iz političnih razlogov glasoval proti proračunu. — Poslane JRZ dr. Semrov je poudaril, da je še vedno 250 nezasedenih mest in okrog 750 učiteljskih kandidatov, ki še čakajo na namestitev. Zato pravi, da se zasedejo prazna mesta, upokojijo vse učitelje s polnimi leti, da se po odslužitvi kadrskega roka sprejmejo učitelji nazaj in da se črtajo iz vseh javnih služb žene, ki se poroča. Odprejo naj se tudi vse zasline šole, ki so se lani ukinile, in duhovniki na njih naj bi prejemali plačo iz državnih sredstev. Odbor je tudi poslanec Prekoršku. (Po »Slovencu« od 30. I.)

— I Za brezposelne učiteljske kandidate se zavzemata v »Slovencu« od 30. I. tudi ljubljanski šef g. dr. Gr. Rožman in g. profesor dr. Stanko Gogala.

— I Brezposelne učiteljev je pri nas nad 700. Na drugi strani pa manjka na ljudskih šolah v Sloveniji 200 učnih moči. Mnogi učitelji poučujejo 100 do 120 otrok, zaprti so razredi, zaprete cele šole. To jasno priča, da razmere niso normalne. (»Domoljub« 27. I.)

— I Proti zdravstvenemu fondu, ki se pribira na šolah, se oglaša neki oče v »Slovencu« od 30. I. pod rubriko »Kaj pravite?«.

— I Podrobni tabelarični pregled znižanja osebnih prejemkov aktivnih državnih uslužbencev od 1. IV. 1931. dalje prinaša »Naš glas« od 15. I. Znižanje prejemkov v tem času se vrati od 16.66 % pa do 29.76 %.

Naša gospodarska organizacija

— g Učiteljski dom v Mariboru. V zadnjem izkazu je pomotoma izstal dar, ki ga je poklonil Učiteljskemu domu tov. Ribard Gorup, šolski upravitelj pri Sv. Joštu na Kozjaku, v znesku 100 din namestu venca na grob svoji umrli sestri. — Iskrena zahvala! M. Kožuh, blagajnik.

— r XVIII. teden. V torek 9. februarja bodo nastopili mali harmonikarji pod vodstvom g. Pavla Rančigaja. Igrali bodo naše veselle in poskočne pesmi, kakor: Hopsasa,

hopso, pustna nedelja. Kmečki valček. Lisička-žanjica. Triglavsko koračnica. Vesela koračnica. Pastir Kostja — koračnica. Kaj marjam za dnarje. So ptičice zbrane. Le sekaj, sekaj smrečico. Ribniška. Predica. Kukavica. Premembra. Veselja dom. Zato pa rečem jaz. Kje so tiste rože moje. Oh zdaj gremo. Jaz pa pojdem na Gorenjsko. I.—III.

— V petek 12. februarja: Borba za morsko globino; potapljači. Dialog vodi g. Miroslav Zor. Razpored: 1. Skrivenostni svet v morski globini. 2. Potopljeni bogastvo. 3. Potapljači zvon. 4. Potapljači. 5. Batisfera. II.—III.

— V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 7. februarja ob 17. uri g. Flego Anton: Kako zatiramo škodljive sadnega drevja.

Stanovska organizacija JUU

Iz društva Vabilo

— JUU — SRESKO UCIT. DRUSTVO LJUBLJANA - OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo 20. februarja 1937. ob 9. uri v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevnih red: 1. Stanovske zadeve. 2. O izvenšolskem delu, poroča tov. L. Hreščak. 3. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO UCIT. DRUSTVO ŽUŽEMBERK bo zborovalo dne 13. II. 1937. v Žužemberku ob 10. uri dopoldne. Dnevnih red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Najhujša gosporna motnja — jecanje (predaval bo tov. Angela Zajčeva). 3. Slučajnosti. — Pridite vse! Stevilne udeležbe pričakuje odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo dne 13. II. 1937. ob 9. uri v Mladici v Ptaju s sledenjem sporedom: 1. Predsednikovo situacijsko poročilo; 2. Načrtno delo učitelja na vasi (tov. Pavle Segula); 3. O umetniški vzgoji (tov. Drago Hasl). Priporočljivo, da je prvo predavanje uvod v predavanje tov. Vranca o kompleksnem pouku s posebnim ozirom na kulturno, socialno in gospodarsko stanje vasi. 4. Slučajnosti s predlogi. — Da se vse vidimo! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD. Na okrožnico glede skupnega zborovanja s šoštanjskim društvom, ki smo jo poslali na vse šole, se je za to zborovanje pripravilo samo 11 tovarišev. Ker je to število premajhno, se zborovanja v Šoštanju ne bomo udeležili. Zborovanje našega društva se bo vrnilo dne 13. februarja 1937. v Ksaveriju ob 10. uri dopoldne z naslednjim sporedom: 1. Dopisi. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Predavanje tov. Terčaka o kompleksnem pouku. 4. Slučajnosti. Pred zborovanjem bo kratka odborova seja. — Zavedajte se svojih dolžnosti in pride polnoštevilno že zaradi zanimivega predavanja! Odbor.

— JUU — SRESKO UCIT. DRUSTVO MARIBOR - LEVI BREG zboruje v soboto, dne 20. feb. t. l. ob pol 10. uri dopoldne v krčevinski nar. šoli. Razen običajnih točk je na dnevnem redu zanimivo predavanje tov. A. Debenaka »Bezručeva zemlja« in če bo dovolj časa M. Vauda »Poskuši opazovanje vaškega otroka«. — Upravni in nadzorni odbor in vsi funkcionarji, pride točno že ob pol 9. uri dopoldne k seji! Klanarinški dolžniki! Uredité, če niste v januarju, pa sigurno ob prejemu februarske plače, svoje Klanarinške zaostanke za nazaj in za 1 mesec naprej! Nademo končno red, dokažimo brezizjemno discipliniranost! Plačajmo tudi (à 3 din) brošurice »Program in pravila JUU!« K zborovanju so iskreno vabljeni tudi nenameščeni učit. abitienti(-ke) našega društvenega okoliša! Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo 19. dec. 1936. v Domžalah. Tov. predsednik je otvoril zborovanje, ki se ga je udeležilo 60 % vpisanega članstva. Uvodno se je v topilih besedah spomnil prerano umrlega skladatelja E. Adamiča, katerega je članstvo počastilo s »Slava« klicem.

Iz situacijskega poročila, ki ga je podal, je bilo razvidno, da se bo skušalo dvigniti ne le aktivnost vseh odsekov uprave, temveč tudi vsega članstva, ki naj se čim najbolj idejnoglobi, da dosežemo in obdržimo popolno stanovsko samostojnost in neodvisnost naše organizacije. V smislu pravil in glasom sklepna uprave, ki je določila delovni program za to poslovno leto, bo na vsakem zborovanju podal svoje poročilo upravni, finančni in strokovni odbor. Zborovanja bodo vsaka dva meseca. Vsako zborovanje bo zdrženo s kakim aktualnim in zanimivim predavanjem.

Z ozirom na pomanjkljivo in nelogično objavo poročila o poteku naše letne skupščine, ki jo je prinesel »Učiteljski tovariš«, se uredništvu pošle soglasno sprejet protest proti nesmiselnemu krčenju poročil.

Nadalje je tov. predsednik poročal tudi o sprejemu tov. predsednika in podpredsednika našega druženja pri predsedniku kraljevske vlade, kakor tudi o predlogih naše organizacije za finančni zakon 1937/38.

Finančni referent tov. Merčun je podal poročilo o delovanju učiteljskih gospodarskih ustanov ter pozival članstvo k pristopu.

Društveni blagajnik tov. Čencič je poročal o blagajniških zadevah. Tov. predsednik poziva članstvo, naj pokaže pri izpolnjevanju plačilnih obveznosti vso potrebljivo disciplinu.

V imenu strokovnega odbora je tov. Kokalj obravnaval več aktualnih okrožnih sekcij, s katerimi članstvo seznanja o delu in korakih, ki jih je storila na merodajnih mestih zlasti glede bolzezenskih dopustov in zapuščanja službenega kraja. V zvezi s tem tov. predsednik opozarja na zadevno določila uradniškega zakona.

Poročilom posameznih društvenih referentov je sledila živahnna debata.

V zelo zanimivem predavanju »Slovenska narodna pesem na nivoju kulturno-političnega značaja« je predaval g. F. Marolt, prikazal vse momente, ki prihajajo v poštev za pravilno pojmovanje nastanka naše narodne

pesmi, omenjajoč različne vidike, narodne igre, šege, običaje, noše in narečja, s katerimi je treba spoznavati našo folkloro. Navajal je tudi vse vplive, ki so pospeševali ali ovirali razvoj narodne pesmi. Konkretno je dokazoval mistiko in kult našega naroda, historične in geografske primere, ki so sredobezno in sredotežno delovali v toku časa na naš narod tudi v socialnem oziru in s tem dajali osnovo za narodno pesem. Kritična opazovanja, ki jih je nanizal g. predavatelj zlasti glede zbiranja narodnega blaga pri drugih narodih in pri nas, so bila tako prepričevalna, da se je čuditi, da imamo sploh še to in bi bila znana zbadljivka, ki jo je serviral A. Grün našemu pesnemu Fr. Prešernu, bolj na mestu za našo folklor, kot za literaturo.

Pri slučajnostih je bil sprejet predlog, da se obolelemu tov. nadzorniku pošlje božični pozdrav. Napokoj Josip, predsednik. Chvala Franjo, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo v soboto, 19. decembra v Škofji Loki. Udeležba: 42 učiteljev in učiteljic, ki so klub božičnim zadrgam prihiteli na stanovski zbor, ki ga je otvoril predsednik s pozdravom na vse prisotne. V uvodnem negotovoru je tovariš predsednik naglašal važnost vzajemnega nastopanja v vseh stanovskih vprašanjih, potem pa je imel prof. dr. Stanko Gogala velezanljivo predavanje o naših narodnih vzgojnih problemih. V skorih enournih izvajanjih je razkril simpatični predavatelj vso bolehavo mentalitetu našega naroda, razkril je brez polepšavanj v prikrivanju ono, kar mora vsak vzgojitelj pri mladini, kakor tudi pri samem sebi dosledno pobijati: nesmostnost, usodno prilagodljivost, pretirano skromnost, zavist, zgorj ugotavljanjo funkcije v javnem življenju in podobno.

Predavanje, ki je želo viharen aplaz, so prisotni globoko dojmlji, potem pa je imela učiteljica iz Škofje Loke Marija Pustotnikova praktični nastop z mladino. Obravnavala je prehod iz velike abecede na malo in ji je učna slika prav lepo uspela.

Obrežno situacijsko poročilo je imel tov. predsednik, o tajništvu je govoril tov. Koča, o blagajni učiteljica Terpinova, nato pa so prišle v razpravo naše gospodarske ustanove. Predsednik gospodarskega odseka tov. Janko Kokalj je utemeljeval predlog, naj se povežejo vse učiteljske gospodarske ustanove v čim tesnejšo, homogeno enoto s predstavnostvom slovenskega učiteljstva, tako da bo imelo u